

Baggrund og overvejelser for styrket indsats for bekæmpelse af bekymrende skolefravær

Alle børn og unge, der mistrives, skal tilbydes forløb, der matcher deres behov. Det er vigtigt, fordi det kan hjælpe dem, socialt samt uddannelses- og erhvervsmæssigt, hvilket alt andet lige fører til et bedre liv med større chancer for, at de bidrager frem for, at de belaster samfundet.

Hvert barn og hver ung, vi hjælper til en tilværelse, hvor de kan fastholde deres skolegang og gennemføre en uddannelse, er et vigtigt skridt på vejen til at skabe fremtidens selvforsørgende voksne, der kan løfte et arbejde og tage sig af deres egen familie. Så vi skal gøre det for deres og deres familiers skyld. Men også fordi vi får brug for hver og én af dem, hvis vi skal kunne finde kompetent arbejdskraft til alle hjørner af vores samfund.

I Danmark har mere end 300.000 børn og unge en forælder med mindst en psykiatrisk diagnoseⁱ. Disse børn er udsatte, idet de som følge heraf har betydelig øget risiko for at udvikle en psykiatrisk diagnose. Vi ved, at tidlig og helhedsorienteret indsats er afgørende for at mindske denne risiko.

Blot 27 pct. af udsatte elever bestod i 2017/2018 9. klasses afgangsprøve med mindst 02 i fagene dansk og matematik og fik dermed adgang til en ungdomsuddannelse. Til sammenligning gælder dette 85 pct. af de ikke-udsatte eleverⁱⁱ.

Mere end 60 procent af de udsatte børn og unge har ikke fået tilbudt forløb. Problemet er mangel på ressourcer og rette kompetencer.

Kommunerne er i dag forpligtede til at handle, når særlige problemer er til stede hos børn og unge (0-18 år), jf. folkeskoleloven, serviceloven og sundhedsloven. Mange kommuner har specialiserede tilbud og indsatser i en eller anden udstrækning og form målrettet børn og unge med psykiske problemer. De centrale myndigheder stiller dog hverken krav om indhold, kvalitetssikring, udviklings- eller servicemål, hvilket betyder, at der på tværs af kommunerne er stor variation i, hvilke indsatser der tilbydes.

Der er forsket, skrevet og talt meget om dette problem igennem mange år. På trods af det, er antallet af børn og unge med mistrivsel, herunder bekymrende skolefravær kun vokset i omfang. Området er præget af utilstrækkelige ressourcer, mangel på sammenhængende tværsektorielle indsatser, viden og kompetencer. Børn og unge lider og deres forældre må kæmpe for at skaffe støtte og hjælp via skole og PPR. Trods langvarig og vedvarende mistrivsel kan det tage år at få en henvisning til udredning i psykiatrien. Desværre er en udredning heller ikke en sikring af, at børnene og de unge efterfølgende får den fornødne hjælp i form af tilpassede forløb. Det er som at få billet til et tog, der ikke kører!

Børn med langvarige perioder af mistrivsel i barndommen er i risiko for at blive mærket for livet.

Forslaget beskæftiger sig ikke med, hvad en udbygget indsats vil koste. Opmærksomheden henledes på Unicefs rapport om "Verdens børns tilstand 2021". Unicef skriver, at rigtig mange børn og unge dør med mentale helbredsproblemer, og at det har ikke bare alvorlige, personlige konsekvenser, men påvirker samfundsøkonomien. Verden mister enorme summer i tabt potentiale.

Den gode indsats for børn og unge, der mistrives

Der er ikke nogen umiddelbar løsning i sigte på kortere sigt. Desuagtet skal der gøres noget. Derfor vil vi i Bedre Psykiatri arbejde på at nedbringe antallet af de bekymrende skolefravær.

Overordnet skal indsatserne for børn og unge i mistrivsel have et helhedsorienteret afsæt for at lykkes.

Søren Kierkegaard har sagt: "At man, naar det i Sandhed skal lykkes En at føre et Menneske hen til et bestemt Sted, først og fremmest maa passe paa at finde ham der, hvor han er, og begynde der."

Bedre Psykiatri lægger vægt på, at nedenstående elementer er indeholdt i indsatser tilegnet børn og unge i mistrivsel:

1. Én indgang, placeret i kommunerne
2. Tidlig opsporing
3. Udredning og behandling i respekt for udrednings- og behandlingsgaranti
4. Helhedsorienteret behandling med afsæt i det enkelte barn og unge, og hele dets situation
5. Pårørende inddrages i forløbene
6. Ingen må opleve sig ladt alene tilbage på perronen
7. Forældre og børn/unge skal have skriftlig information om forløbet
8. Børn og unge samt deres pårørende skal have gode muligheder for at finde vej, når de søger hjælp, råd og vejledning

Disse elementer er indeholdt i forslaget til indsats mod bekymrende skolefravær.

Hvorfor så lige netop skolefravær? Forklaringen er ganske enkelt den, at vi mener at netop denne indsats skønnes at være lidet ressourcekrævende i forhold til hvor effektiv den kan være. At den bevirker at det, der for barnet/den unge kunne udvikle sig til moderat eller svær belastning, ikke får lov til at udfolde sig, som det ville uden indsats.

Det er vores påstand, at omkostningerne ved indførelse af konsekvent indsats for begrænsning af bekymrende skolefravær, hurtigt opvejes af bedre miljø i klasserne, og færre patienter i psykiatrien, mindre behov for senere forløb i kommunerne og mindre træk på bostederne.

Med tidlig og helhedsorienteret indsats for børn og unge med bekymrende skolefravær klarer de sig bedre uddannelses- og erhvervsmæssigt. På den lange bane bliver flere af de inkluderede en ressource for samfundet i stedet for en belastning.

For barnet/den unge vil det være en stor befrielse og glæde at kunne smide åget, som mistrivsel er, og fungere normalt eller i det mindste bedre end uden indsats. Forældre vil blive lettet for et konstant bekymringspres. Færre forældre/pårørende bliver ramt socialt og erhvervsmæssigt.

Endelig vil synliggørelse af indsats mod bekymrende skolefravær bidrage til aftabuisering af psykiske lidelser, enkelt og naturligt.

København, august 2022

Politisk Udvalg, Bedre Psykiatri København

-
- i 2020-undersøgelse lavet for Bedre Psykiatri: <https://bedrepsykiatri.dk/viden/boern-som-paaroerende/>
- ii Fra 2020, KLs nøgletal om udsatte børn og unge: <https://www.kl.dk/media/24418/noegletal-udsatte-boern-2020.pdf>